

Tlačová správa

Luxemburg 1. marca 2023

Audítori vyzývajú na ďalšie zjednodušenie zložitého finančného prostredia EÚ

- o *Za posledných 15 rokov sa počet nástrojov financovania mimo rozpočtu EÚ znásobil, v dôsledku čoho sa finančné prostredie EÚ stalo zložitejším*
- o *V prípade niektorých z týchto nástrojov chýba audit výkonnosti a dohľad zo strany Európskeho parlamentu*

Podľa novej správy Európskeho dvora audítorov výsledkom nesystematického prístupu k vytváraniu finančného prostredia EÚ v priebehu desaťročí je príliš komplexná nesúrodá konštrukcia, v ktorej chýba systém vyvodzovania verejnej zodpovednosti. Stredobodom tohto prostredia je rozpočet EÚ, jeho súčasťou je však aj čoraz väčší počet mimorozpočtových a hybridných nástrojov. Počet týchto novovytvorených nástrojov sa za posledných 15 rokov znásobil a audítori odporúčajú vyvinúť väčšie úsilie o ich konsolidáciu.

„Európsky parlament charakterizoval súčasné finančné prostredie EÚ ako galaxiu fondov a nástrojov okolo rozpočtu EÚ,“ uviedol François-Roger Cazala, člen EDA, ktorý tento audit viedol. *„Hoci na ich vytvorenie existujú dobré dôvody, domnievame sa, že na zlepšenie ich efektívnosti a transparentnosti je potrebné ich ďalej zjednodušovať a zaviesť systém vyvodzovania zodpovednosti.“*

Audítori preverovali, prečo sa zvýšil počet diverzifikovaných nástrojov, ktoré nie sú plne integrované do rozpočtu EÚ. Zistili, že vo väčšine prípadov právne, politické či hospodárske okolnosti v čase vytvárania jednotlivých nástrojov odôvodňovali to, aby zostali oddelené od rozpočtu EÚ. Napríklad nástroje založené na prijímaní a poskytovaní úverov, z ktorých sa poskytuje finančná pomoc, museli byť vytvorené mimo rozpočtu EÚ, pretože v rámci rozpočtu nie je možné získať úvery. Tieto nástroje boli väčšinou vytvorené na čo najrýchlejšiu reakciu na krízy (t. j. keď bolo potrebné okamžite poskytnúť finančné prostriedky Grécku a reagovať na krízu štátneho dlhu v roku 2010).

Hoci bolo ich vytvorenie odôvodnené, mnohé nástroje neboli vopred primerane zhodnotené: zvolená koncepcia (vrátane ich mimorozpočtovej povahy) nebola vo väčšine prípadov doložená posúdeniami vplyvu či podobnými predbežnými hodnoteniami. Podľa audítorov to tiež znamená, že nie je možné preukázať, že vytvorenie mimorozpočtového nástroja bolo lepšie ako použitie rozpočtu EÚ a že navrhovaný nástroj bol tou najefektívnejšou možnosťou.

Výrazne sa líšia aj ďalšie prvky nástrojov, čo zvyšuje komplexnosť finančného prostredia: napríklad mechanizmy správy, a to aj v prípadoch, keď na to nebol dostatočný dôvod, ako pri podobných nástrojoch

Účelom tejto tlačovej správy je prezentovať hlavné body osobitnej správy Európskeho dvora audítorov. Úplné znenie správy je uverejnené na webovom sídle eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

prijímania a poskytovania úverov. Rozdiely sú navyše aj v zdrojoch financovania a spôsobe, akým sú potenciálne záväzky zabezpečené.

Verejná kontrola zaisťuje, aby boli finančné nástroje legitímne, odôvodnené a aby bola za ne vyvodzovaná zodpovednosť, no finančné prostredie EÚ nie je v plnej miere kontrolované. Audítori odporúčajú, aby sa zbierali a uverejňovali konsolidované a úplné súbory informácií o všetkých nástrojoch. Nedávno prezentovaná správa Európskej komisie o rozpočtovej transparentnosti je síce pozitívnym krokom, nepokrýva však všetky nástroje. Okrem toho existujú medzery v audite výkonnosti nástrojov, na ktoré sa nevzťahujú právomoci auditu EDA, a dohľad Európskeho parlamentu tiež nie je úplný. Vznikajú tak rozdiely, pretože povaha alebo stupeň verejnej kontroly – a teda aj povinnosti zodpovedať sa – sa môže v závislosti od typu použitého finančného nástroja líšiť.

Audítori poznamenávajú, že mechanizmy flexibility rozpočtu EÚ sa vo finančnom rámci na obdobie 2021 – 2027 zlepšili, čo by malo rozpočtu EÚ umožniť lepšie zvládať mimoriadne a nepredvídateľné potreby a znížiť potrebu vytvárania špecializovaných nástrojov. Pokrok sa dosiahol aj v konsolidácii niekoľkých nástrojov do rozpočtu EÚ. V rámci reakcie na krízu spôsobenú pandémiou COVID-19 boli však vytvorené dva nové nástroje (SURE a NextGenerationEU) a potenciál na zjednodušenie zatiaľ nebol plne využitý, a to najmä v prípade nástrojov poskytujúcich finančnú pomoc členským štátom alebo niektorým krajinám mimo EÚ. Audítori odporúčajú Európskej komisii, aby navrhla začlenenie modernizačného fondu do rozpočtu EÚ a integráciu a konsolidáciu existujúcich nástrojov finančnej pomoci.

Základné informácie

Prevažná väčšina rozpočtu EÚ sa používa na financovanie výdavkových programov, ktoré sa financujú alebo zabezpečujú v rámci postupu plánovania rozpočtu EÚ (tzv. viacročného finančného rámca – VFR). EDA má plné právo vykonávať audit všetkého v rámci rozpočtu EÚ. V správe sa zaoberáme najmä nástrojmi, ktoré nie sú súčasťou rozpočtu EÚ a môžu sa využiť na nové operácie v období 2021 – 2027 alebo ktoré pre EÚ alebo členské štáty stále vytvárajú významné aktíva alebo potenciálne záväzky. EDA má právo vykonávať aj audit mnohých z nástrojov analyzovaných v tejto správe, no nie všetkých. EMS, ENFS a EIB využívajú súkromných externých audítorov, rovnako ako Európsky mierový nástroj a modernizačný fond, o ktorých však od ich vzniku zatiaľ nebola vypracovaná žiadna audítorská správa. V prípade úverového nástroja pre Grécko majú právomoc vykonať audit najvyššie kontrolné inštitúcie členských štátov EÚ, ktoré poskytli úvery. EDA už v predchádzajúcich publikáciách uviedol, a v tejto správe to znovu opakuje, že mandáty na vykonávanie verejného auditu je potrebné stanoviť pre všetky typy financovania politik EÚ a že EDA by mal byť prizvaný na vykonanie auditu všetkých orgánov vytvorených na základe dohôd mimo právneho poriadku EÚ na vykonávanie politik EÚ. Podobne aj Európsky parlament vyzval na väčšiu priamu účasť EDA na auditoch týchto nástrojov a EDA sa zase vyslovil za väčší dohľad zo strany Európskeho parlamentu.

Osobitná správa 05/2023 *Finančné prostredie EÚ – Nesúrodá konštrukcia vyžadujúca si ďalšie zjednodušenie a systém vyvodzovania zodpovednosti* je k dispozícii na [webovom sídle EDA](#).

Kontakt pre tlač

Tlačové oddelenie EDA: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 691 553 547
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 621 552 224
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 691 551 502